

Ukrajina

V letech 2000–2007 rostla ekonomika Ukrajiny v průměru o 7 % ročně. V roce 2009 však Ukrajinu, v návaznosti na celosvětovou finanční krizi, zasáhla poměrně silná recese a HDP země se v meziročním srovnání propadlo o více než 15 %. Další recese zemi postihla v letech 2014 a 2015 v důsledku ukrajinsko-ruské krize. Od roku 2016 je vykazován mírný ekonomický růst, přičemž v roce 2017 byl zaznamenán růst o 2,5 %. V roce 2018 očekává Světová banka růst ukrajinského HDP o 3,5 %. V zemi žije přes 42 mil. obyvatel a HDP na obyvatele dosahuje 2639,8 USD.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	2,4	2,5	3,5	2,7	3,0	3,3
HDP/obyv. (USD)	2,2	2,7	3,0	3,1	3,4	3,6
Míra inflace (%)	13,9	14,4	10,9	7,3	6,0	5,9
Nezaměstnanost (%)	9,4	9,2	9,4	9,2	8,9	8,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,4	-2,1	-3,9	-5,2	-5	-5,4
Populace (mil.)	42,4	42,2	42,6	42,4	42,2	41,9
Konkurenceschopnost	85/138	81/137	83/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU podepsala s Ukrajinou Asociační dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Ukrajina umístila na 83. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD je stupeň exportního rizika 7/7.

Vývoz ČR na Ukrajinu 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	5 335 526	16,2	4 144 925	28,7
8471	Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.	2 453 880	7,4	1 571 269	56,2
8544	Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	2 076 414	6,3	1 807 514	14,9
2711	Zemní plyn a jiné plynné uhlovodíky	1 919 260	5,8	1 074 526	78,6
8707	Karoserie (vč. kabin) pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705	1 284 290	3,9	1 103 978	16,3
8708	Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 070 232	3,2	1 010 997	5,9
8703	Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 007 022	3,1	1 024 967	-1,8
8536	El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. < 1 000 V	800 294	2,4	792 852	0,9
7202	Feroslitiny	794 143	2,4	88 332	799,0
9619	Hygienické vložky a tampóny, dětské pleny	551 118	1,7	512 260	7,6
Celkem TOP 10		17 292 179	52,5	13 131 620	31,7
Celkem vývoz		32 965 624		27 975 634	17,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ukrajiny 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2601	Rudy železné, koncentráty, výpražky kyzové	10 089 469	39,6	9 562 452	5,5
8544	Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	4 170 435	16,4	3 510 678	18,8
7208	Výr z železa oceli nad 600mm válc. za tepla	856 405	3,4	800 725	7,0
2707	Oleje a jiné produkty destilace vysokotepečných černouhelných dehtů; ap. produkty	777 216	3,1	637 333	21,9
2614	Rudy, titanové koncentráty	609 252	2,4	602 005	1,2
2706	Dehet černouhelný, hnědouhelný, rašelinový aj.	*	—	*	—
4407	Dřevo rozřezané nebo štípané podélně, krájené nebo loupané, ap., > 6 mm	355 603	1,4	304 638	16,7
2803	Uhlík, uhlíkové saze a jiné formy uhlíku	343 083	1,3	211 769	62,0
9401	Sedadla (jiná než sedadla čísla 9402), též proměnitelná v lůžka, jejich části	327 650	1,3	311 385	5,2
7202	Feroslitiny	260 267	1,0	105 950	145,7
Celkem TOP 10		17 789 380	69,8	16 046 935	10,9
Celkem dovoz		25 481 766		22 667 548	12,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Na Ukrajině existuje několik významných leteckých výrobců se zájmem o kooperaci se zahraničními partnery. S cílem ustanovení přímých kontaktů zorganizovala česká strana v polovině října 2016 v Kyjevě Česko-ukrajinské letecko-průmyslové fórum s cílem vytvoření přímých kontaktů a projednání možností spolupráce, a to včetně výrobní kooperace. V první polovině roku 2019 se předpokládá uskutečnění zasedání Pracovní skupiny ČR - Ukrajina pro průmysl ke spolupráci v leteckém průmyslu (v Praze).

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Na ukrajinské straně je zájem o spolupráci s českou stranou při obnovování a modernizaci tramvajové dopravy, např. město Kyjev či Oděsa předpokládají modernizaci části svého tramvajového parku. Příležitosti existují též na trhu osobních vozidel, kde se v letech 2017 a 2018 zvyšovala poptávka. Možnosti spolupráce existují i při modernizaci ukrajinské železnice v návaznosti na zasedání Pracovní skupiny ČR - Ukrajina pro průmysl k železniční dopravě v Kyjevě v září 2018. Příležitostí může být rovněž modernizace silniční infrastruktury.

► **Energetický průmysl**

Energetika představuje na Ukrajině významný, strategický sektor. Předpokládá se liberalizace energetického sektoru (trhu s elektřinou apod.) s cílem narovnání cen a odbourání různých dotací. To způsobí růst cen energií, poroste poptávka po systémových řešeních (el. systémy řízení obchodu s elektřinou, vedení statistiky obchodu s elektřinou apod.), po úsporných technologiích apod. Perspektivním pro české společnosti je na Ukrajině též oblast energetické efektivity a navyšování podílu obnovitelných zdrojů energie na celkové energetické výrobě. Příležitostí je modernizace stávající energetické infrastruktury včetně jaderných elektráren. V posledních letech se rychleji rozvíjí sektor solárních elektráren. Možnosti pro české společnosti existují též u těžby energetických surovin. V energetickém sektoru bude možné získat financování i od některých mezinárodních finančních institucí jako jsou EIB, EBRD apod.

► **Obranný průmysl**

Odvětví se od roku 2014 postupně konsoliduje s výhledem získání schopnosti plné saturace potřeb ukrajinských ozbrojených sil. Nadále má Ukrajina zájem o unikátní technologie zejména z oblasti pasivních sledovacích systémů, dále o spolupráci v oblasti obrněné techniky a komunikačních prostředků. Vysoká cena bojových aktivit na východě země se nicméně podepisuje na zdrojích obranného rozpočtu a výjimkou nemusí být z ukrajinské strany ani náhlá a rychlá potřeba dodávek určitého typu základní výstroje, oblečení a dalších prostředků. Výše uvedené sektory spolupráce byly potvrzeny též během jednání delegace MO ČR na Ukrajině v říjnu 2018.

► **Strojírenský průmysl**

Strojírenská produkce zůstává tradiční položkou českého vývozu, nicméně na ukrajinském trhu je v současné době snižena úroveň výroby strojírenských a metalurgických závodů. Působí zde však řada výrobců stavebních materiálů, zemědělské techniky, nábytku, elektroniky, jejichž produkce je orientována

na odbytu na zahraničních trzích. To představuje příležitosti pro české dodavatele kovoobráběcího zařízení. Roste podíl výrobní kooperace, zejména poskytování služeb ukrajinskými podniky v oboru svařování, mechanického zpracování odlitků a ve výrobě dílčích uzlů.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Jednou z priorit ukrajinské strany je výstavba moderních skládek, spaloven a čističek odpadních vod ve vybraných městech. České společnosti se mohou prosadit spíše jako subdodavatelé technologií pro ukrajinské generální dodavatele. V tomto sektoru existuje též lepší dostupnost financování mj. prostřednictvím mezinárodních finančních institucí (EIB, EBRD apod.) a též z důvodů navýšení místních rozpočtů v rámci decentralizace.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Celá řada větších ukrajinských nemocnic předpokládá vybudování nových částí nemocnic a jejich vybavení zdravotnickým zařízením a technologiemi. Státní nemocnice nakupují zdravotnické zařízení a materiál prostřednictvím elektronického systému PROZORRO. Soukromé nemocnice jsou pružnější a nakupují často přímo u výrobců. To vytváří nové možnosti pro české společnosti. Tyto společnosti nicméně musí mít na Ukrajině svého zástupce, který se účastní jednání se zástupci nemocnic k nákupům zařízení a materiálů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Jedná se o významný a velmi perspektivní sektor ekonomiky se 14% podílem na HDP a s významným exportem (zemědělský export přesahuje 15 mld. USD, tj. 42,5 % z celkového exportu). Nové investice směřují do výroby drůbežího a vepřového masa, do rostlinné výroby, do mlékárenství apod. Dobré exportní příležitosti existují u zařízení potravinářského sektoru, u zemědělské techniky a technologií, u energetického zařízení na biomasu (zejména u zemědělských odpadů), u potravin v oblasti zdravé výživy a různých delikates (sušené maso, sýry). Tyto možnosti jsou nicméně omezeny nízkou kupní silou obyvatelstva, která zůstane v nejbližším období na stávající úrovni. Příležitosti pro české potravinářské výrobky jsou zejména ve větších městech, jako je Kyjev, Oděsa, Dni pro. V návaznosti na poptávku místního zemědělství rozšiřují svoji přítomnost na trhu výrobci zařízení pro obhospodařování půdy a rostlinnou výrobu, chov zvířat a související technologie.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Ost. letadla (například vrtulníky, letouny); kosmické lodě
	HS 8803 – Části a součásti výrobků čísel 8801 nebo 8802
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrtulové pohony a ost. plyn. turbíny
Energetický průmysl	HS 8402 – Parní kotle zvané „na přehřátou vodu“
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu vytápění, jiné než parní kotle
	HS 8406 – Parní turbíny
	HS 8409 – Části a součásti vhodné pro motory pístové
	HS 8410 – Vodní turbíny, vodní kola a jejich regulátory
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8416 – Hořáky pro topeniště, mechanická příkladací zařízení, včetně roštů, ap.
	HS 8481 – Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8535 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. > 1000 V
	HS 8536 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. < 1 000 V
	HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a základny pro el. ovládání
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap. polovodičová zařízení
	HS 8544 – Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8601 – Lokomotivy a malé posunovací, závislé na vnějších zdrojích proudu nebo akumulátorové
	HS 8602 – Ost. lokomotivy a malé posunovací lokomotivy
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové osobní vozy a nákladní vozy s vlastním pohonem
	HS 8703 – Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Vodohospodářství a odpadní průmysl	HS 3825 – Odpadní produkty chem. prům. aj. komunální odpad.; splašky; odpady příbuz. průmyslu
	HS 8421 – Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3002 – Antiséra, ostatní krevní složky a imunologické výrobky, očkovací látky ap. výrobky
	HS 3006 – Farmaceutické zboží specifikované
	HS 9018 – Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
Zemědělství a potravinářský průmysl	HS 0410 – Jedlé produkty živočišného původu, jinde neuved.
	HS 1106 – Mouka, krupice z luštěnin, manioku ap.
	HS 8430 – Ost. srovnávací, vyrovnávací, škrabací, vrtací aj. stroje; sněhové pluhly a frézy
	HS 8432 – Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8433 – Žací nebo mlátící stroje, sekačky na trávu ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékařenské stroje a zařízení
	HS 8437 – Stroje pro čištění, třídění nebo prosévání semen, zrn aj.
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
HS 8701 – Traktory a tahače	
Strojírenský průmysl	HS 8465 – Obráběcí stroje pro opracování dřeva, korku, kostí ap.
	HS 8474 – Stroje na třídění, prosévání, oddělování ap. kamenů, zemin aj. nerostných hmot
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokační a radiosondážní přístroje, radionavigační a radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8710 – Tanky a jiná obrněná vozidla, motorová

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Ukrajina vstoupila do režimu DCFTA.

► Sektor vzdělávání

Reforma systému vzdělávání je jednou z hlavních rozvojových priorit ukrajinské vlády. Poté, co byla v roce 2014 spuštěna reforma vysokých škol s cílem modernizovat je a internacionalizovat, se po roce 2017 pozornost obrátila zejména k reformě základního a středního vzdělávání a koncepci tzv. nové ukrajinské školy, která má být založena na získávání kompetencí důležitých pro 21. století. Česká republika se v průběhu posledních let, zejména prostřednictvím projektů České rozvojové agentury, vyprofilovala jako významný mezinárodní donor především pro oblast vysokého školství. Aktuální zůstávají témata kvality vysokého i středního vzdělávání, změny systému jeho financování, inkluze či podpora v oblasti odborného a technického vzdělání. Kromě konkrétních projektů ukrajinských institucí podporuje Česká republika výměnu zkušeností mezi českými a ukrajinskými univerzitami a poskytuje několik stipendií pro studium v ČR.

► Sektor zdravotnictví

Vysoko na seznamu priorit ukrajinské vlády i obyvatel leží reforma zdravotnictví. Proreformně orientovaný tým ukrajinského ministerstva zdravotnictví usiluje o uskutečnění zásadních změn, které zajistí přechod od systému zdravotní péče postsovětského typu k modernímu systému založenému na západních standardech. V říjnu 2017 parlament schválil zákony, které určují, jaké zdravotnické služby a léky bude platit a garantovat stát, zřizují tzv. Národní zdravotní službu (instituci, která bude tyto státem garantované služby u zdravotnických zařízení objednávat) a zavádí elektronický systém e-Health. Ze zákonů byla nakonec odstraněna možnost spolufinancování zdravotní péče, tj. zdravotnické služby budou buď plně hrazené státem, nebo plně hrazené pacientem. Již od roku 2015 Ministerstvo zdravotnictví začalo nakupovat léky a zdravotnický materiál prostřednictvím mezinárodních organizací – UNDP, UNICEF či britské agentury Crown Agents – s cílem omezit korupci a zajistit kvalitní životně důležité léky a materiál. Česká republika na Ukrajině asistuje s reformou fyzioterapie a ergoterapie (včetně vzdělávání), do níž se Česká republika zapojuje zejména prostřednictvím programu Ministerstva vnitra MEDEVAC a malých lokálních projektů Ministerstva zahraničních věcí.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>